

Sygn. akt **I AGa 274/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SA Ryszard Marchwicki

Sędziowie: SA Mikołaj Tomaszewski /spr./

SO del. Marcin Radwan

Protokolant: st. sekr. sądowy Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2019 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Prokuratora Okręgowego w (...)**

przeciwko **(...) Sp. z o.o. w K.**

o stwierdzenie nieważności uchwał

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 25 kwietnia 2018 r. sygn. akt IX GC 159/17

oddala apelację.

Mikołaj Tomaszewski Ryszard Marchwicki Marcin Radwan

UZASADNIENIE

Prokurator Okręgowy w (...) wniósł pozew o stwierdzenie nieważności uchwał nr (...)i (...) zgromadzenia wspólników pozwanej P. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. podjętych w dniu 23 czerwca 2015 r. oraz uchwał nr (...)i(...) zgromadzenia wspólników pozwanej spółki podjętych w dniu 6 lipca 2016 r.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2018r. Sąd Okręgowy w Poznaniu:

I. **stwierdził, że uchwała nr (...)Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników pozwanej spółki: P. (...)spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. (KRS (...)) z dnia 6.07.2016 roku o powołaniu A. P. do zarządu spółki jest nieważna;**

II. **oddalił powództwo w pozostałym zakresie;**

III. nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę: 2000 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu.

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że pozwana jest spółką kapitałową o kapitale zakładowym 200 000 zł, prowadzącą działalność gospodarczą w zakresie m.in. produkcji opakowań z tworzyw sztucznych, wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...).

Wspólnikiem pozwanej jest B. Z. (1) posiadająca 1200 udziałów o łącznej wartości 120 000 zł. Wspólnikiem pozwanej do swojej śmierci w dniu 3 sierpnia 2015 r. był S. Z., który posiadał 800 udziałów o łącznej wartości 80 000 zł. Do chili obecnej nie zakończyło się postępowanie spadkowe po zmarłym S. Z. i jego udziały nie zostały objęte. Prokurentem pozwanej spółki jest E. Z.. W rejestrze przedsiębiorców pozwanej spółki wpisano A. P. jako prezesa zarządu pozwanej spółki. W dniu 23 czerwca 2015 r. odbyło się nadzwyczajne zgromadzenie wspólników pozwanej spółki, zwołane przez pełnomocnika zarządu pozwanej spółki – (...) podczas którego miała być podjęta uchwała nr (...) w sprawie odwołania B. Z. (1) z funkcji prezesa zarządu spółki. Za uchwałą głosowało 800 głosów. Natomiast uchwałą nr 2 z tego samego dnia na stanowisko prezesa zarządu spółki powołać miano B. Z. (1) – żonę J. Z.. Za uchwałą głosowało 800 głosów, natomiast wspólniczka B. Z. (1) wstrzymała się od głosu. B. Z. (1) nigdy nie była wpisana do rejestru jako prezes zarządu pozwanej spółki.

Na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie (...) doradcą tymczasowym B. Z. (1) został wyznaczony J. Z. (syn) celem ochrony jej osoby i mienia, zarządu majątku, w szczególności reprezentowania B. Z. (1) przy wykonywaniu jej praw udziałowych w pozwanej spółce. Postanowieniem z 10 lutego 2016 r. wydanym przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie o sygn.(...) zmieniono postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 28 sierpnia 2015 r. jedynie o tyle, że wyeliminowano z niego przykładowe wymienienie w punktach 1-5 uprawnień doradcy tymczasowego. Postanowieniem ww. sądu z dnia 11 maja 2016 r. B. Z. (1) została ubezwłasnowolniona całkowicie. Postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu Wydział IV Rodzinny i Nieletnich z 18 maja 2017 r. w sprawie (...) opiekunem prawnym B. Z. (1) został wyznaczony J. Z..

J. Z. powołując się na to, że jest doradcą tymczasowym B. Z. (1) jako prezesa zarządu pozwanej spółki zwołał na dzień 6 lipca 2016 r. nadzwyczajne zgromadzenie wspólników.

Następnie w dniu 6 lipca 2016 r. J. Z. przeprowadził nadzwyczajne zgromadzenie wspólników pozwanej spółki, podczas którego wspólnicy podjęli uchwałę nr(...) na mocy której odwołano B. Z. (1) z funkcji prezesa zarządu spółki, a uchwałą nr(...) na prezesa zarządu spółki powołano A. P.. Jedynym uczestnikiem zgromadzenia był J. Z., działający w imieniu wspólnika B. Z. (1). A. P. ma wyższe wykształcenie ekonomiczne i jest specjalistą z zakresu księgowości. Zna pozwaną spółkę, jej organizację, funkcjonowanie i stosunku gospodarcze z partnerami, ponieważ przez 20 lat współpracuje ze spółką. J. Z. nigdy nie wystąpił do sądu opiekuńczego o wyrażenie zgody na podjęcie uchwał w imieniu ubezwłasnowolnionej B. Z. (1), wspólniczki pozwanej, podjętych na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników pozwanej spółki z 6 lipca 2016 r. Nawet gdyby zgromadzenie było zwołane przez osobę powołaną przez sąd - np. kuratora, to J. Z., jako osoba reprezentująca wspólnika, tj. B. Z. (1) nie zagłosowałby inaczej o powołaniu do zarządu niż zrobił to powołując A. P..

Postępowanie toczące się z wniosku A. Z. (syna jedynej wspólniczki pozwanej spółki) z dnia 24.09.2015 roku przed Sądem Rejonowym Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu Wydział VIII KRS o ustanowienie dla pozwanej spółki kuratora w trybie art. 42 k.c. w celu powołania zarządu, które nie zostało zakończone i jest zawieszona z uwagi na toczące niniejsze postępowanie. Uchwałą nr (...) Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników pozwanej spółki z 20.9.2017 r. powołano pełnomocnika do reprezentacji pozwanej spółki w niniejszym postępowaniu w osobie E. Z.. Uchwała ta nie została zaskarżona, a spółka funkcjonuje w obrocie poprzez swojego prokurenta, którym jest właśnie E. Z..

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, iż żądanie pozwu zasługuje na uwzględnienie jedynie w odniesieniu do uchwały nr(...). Uchwały podjęte przez zgromadzenie wspólników mogą być zaskarżone powództwem przeciwko spółce o stwierdzenie nieważności uchwał, jeśli są one sprzeczne z ustawą (art. 252 § 1 k.s.h.), przy czym sprzeczność z prawem może odnosić się zarówno do samej treści uchwały, sposobu zwołania i obradowania walnego zgromadzenia, jak i sposobu podjęcia uchwały. Powód wywodził nieważność zaskarżonych uchwał z faktu naruszenia zasady z art. 245 k.s.h. (uchwały z 23.6.2015 r.) oraz z nieprawidłowego – tj. wbrew art. 240 k.s.h. i art. 235 k.s.h. – zwołania zgromadzenia wspólników (uchwały z 6.7.2016 r.).

Z uwagi na kwestionowanie legitymacji czynnej powoda przez pozwaną, w pierwszej kolejności należało zbadać tę kwestię. Zgodnie z art. 250 pkt 1-5 k.s.h. w zw. z art. 252 § 1 in principio k.s.h. prawo do wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników przysługuje:

- 1) zarządowi, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz poszczególnym ich członkom;
- 2) wspólnikowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu;
- 3) wspólnikowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w zgromadzeniu wspólników;
- 4) wspólnikowi, który nie był obecny na zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia wspólników lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad;
- 5) w przypadku pisemnego głosowania, wspólnikowi, którego pominięto przy głosowaniu lub który nie zgodził się na głosowanie pisemne albo też który głosował przeciwko uchwale i po otrzymaniu wiadomości o uchwale w terminie dwóch tygodni zgłosił sprzeciw.

Pozwana kwestionowała jednak legitymację czynną powoda, która wynikałaby z treści pozwu i powołanych tam przepisów art. 7 i 57 k.p.c. Zgodnie z art. 7 k.p.c. prokurator może żądać wszczęcia postępowania w każdej sprawie, jak również wziąć udział w każdym toczącym się już postępowaniu, jeżeli według jego oceny wymaga tego ochrona praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego. Natomiast zgodnie z art. 57 k.p.c. jeżeli prokurator, wytaczając powództwo, nie działa na rzecz oznaczonej osoby, wnosi on pozew przeciwko wszystkim osobom będącym stronami stosunku prawnego, którego dotyczy powództwo. Z taką też sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Jak wskazał bowiem prokurator w swoim piśmie procesowym z 18 stycznia 2018 r. nie działał on na rzecz żadnej z osób, które mają prawo do zaskarżenia uchwał na podstawie art. 250 pkt 1-5 k.s.h. w zw. z art. 252 § 1 in principio k.s.h., lecz jako rzecznik interesu publicznego działający na podstawie ww. przepisów procesowych. Zdaniem prokuratora, którego twierdzenie po analizie akt sprawy i dokumentów się w niej znajdujących należy podzielić, w sprawie ujawniły się poważne wątpliwości co do prawidłowości czynności prawnych podejmowanych przez opiekuna jedyne żyjącego wspólnika pozwanej spółki. Przy bezspornym braku jakiegokolwiek osoby uprawnionej - w myśl ww. przepisów Kodeksu spółek handlowych - do zaskarżenia uchwał, o których mowa w pozwie, tym bardziej należy przyjąć legitymację czynną prokuratora w tej sprawie. Prokurator z mocy art. 7 i 57 k.p.c. zawsze bowiem działa w interesie publicznym dla ochrony praworządności, a przesłanki tego działania nie podlegają kontroli ani ocenie sądu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 1993 r., I CR 3/93, OSNCP 1993, nr 9, poz. 165). Prokurator opisał przyczyny zaistnienia interesu publicznego w swoim piśmie procesowym, a jego twierdzeniem strona pozwana nie zaprzeczyła, toteż były one przyznane na podstawie art. 230 k.p.c. (por. k. 244-247 i k. 274 i n.). Wobec bezspornych: skomplikowanych i wielowątkowych czynności prawnych osób zaangażowanych w pozwaną spółkę oraz spokrewnionych z jedyną wspólniczką, konfliktu synów jedynej wspólniczki, sprzecznych pretensji do spadku po drugim wspólniku, istotnego składnika majątkowego wspólniczki jakim są udziały w pozwanej i niejednoznacznych poglądów doktryny (której reprezentant nota bene jest zawodowym pełnomocnikiem pozwanej), przyjąć należało, że prokurator mógł wytoczyć powództwo samoistne na podstawie art. 7 kpc i art. 57 k.p.c., pozywając wszystkie osoby będące stronami stosunku prawnego, którego dotyczy powództwo - w tym przypadku pozwaną spółkę (art. 252 § 1 k.s.h.; por. A. Jarocho, Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników spółki kapitałowej, Toruń 2010, s. 224). W konsekwencji należy przyjąć, że uprawnienie prokuratora do wszczęcia postępowania cywilnego na podstawie art. 7 k.p.c. legitymuje

go również do zgłoszenia na podstawie art. 57 k.p.c. powództwa o stwierdzenie nieważności uchwał (por. wyrok SN z 2 sierpnia 2007 r., V CSK 109/07, LEX nr 325649, w którym SN przyznał legitymację czynną samoistną prokuratorowi w procesie o ustalenie nieważności czynności prawnej na podstawie art. 189 k.p.c.). Ze względu na powyższe sąd orzekający w niniejszej sprawie stwierdził legitymację czynną.

Na marginesie zaznaczyć należy, że sposób reprezentacji pozwanej spółki wynika z art. 253 § 1 k.s.h. Zgodnie z tym przepisem w sporze dotyczącym uchylenia lub stwierdzenia nieważności uchwały wspólników pozwanej spółki reprezentuje zarząd, jeżeli na mocy uchwały wspólników nie został ustanowiony w tym celu pełnomocnik. W niniejszej sprawie, mimo wydanego postanowienia o zabezpieczeniu i faktycznego braku możliwości działania zarządu, Sąd nie ustanowił kuratora z art. 253 § 2 k.s.h. W toku sprawy uchwałą nr (...) Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników pozwanej spółki z 20.9.2017 r. powołano pełnomocnika do reprezentacji pozwanej spółki w niniejszym postępowaniu w osobie E. Z. (prokurenta pozwanej). Uchwała ta nie została zaskarżona, zatem obowiązuje w obrocie prawnym i gospodarczym, czego strona powodowa nie kwestionowała.

Przystępując do merytorycznej oceny roszczeń strony powodowej Sąd przyjął za bezsporne, że uchwały nr (...) i (...) zgromadzenia wspólników pozwanej spółki w dniu 23 czerwca 2015 r. nie zostały nigdy podjęte. Okoliczność bezsporna między stronami nie wymaga dowodu (art. 229 k.p.c.). Zwrócić jedynie uwagę trzeba, że zgodnie z art. 245 k.s.h. uchwały zapadają bezwzględną większością głosów, jeżeli przepisy niniejszego działu lub umowa spółki nie stanowią inaczej. Nie ulegało wątpliwości, że w sprawie ani umowa ani ustawa nie stanowiła inaczej w sprawach osobowych. Zgodnie z definicją z art. 4 § 1 pkt 9 k.s.h. głosy to głosy "za", "przeciw" lub "wstrzymujące się" oddane podczas głosowania w sposób zgodny z ustawą, umową albo statutem spółki, a zgodnie z definicją z punktu ww. przepisu następnego bezwzględna większość głosów to więcej niż połowę głosów oddanych. W czerwcu 2015 r. pozwana spółka bezspornie posiadała jeszcze 2 wspólników o łącznej liczbie 2000 udziałów. W dniu 23 czerwca 2015 r. odbyło się nadzwyczajne zgromadzenie wspólników pozwanej spółki, zwołane przez pełnomocnika zarządu pozwanej spółki – (...) podczas którego miała być podjęta uchwała nr (...) w sprawie odwołania B. Z. (1) z funkcji prezesa zarządu spółki. Za uchwałą głosowało 800 głosów. Natomiast uchwałą nr 2 z tego samego dnia na stanowisko prezesa zarządu spółki powołać miano B. Z. (1) – żonę J. Z.. Za uchwałą głosowało 800 głosów, natomiast wspólniczka B. Z. (1) wstrzymała się od głosu. Tym samym żadna z ww. uchwał nie została podjęta większością głosów a B. Z. (1) nigdy nie była wpisana do rejestru jako prezes zarządu pozwanej spółki. Zatem stwierdzić trzeba, że żadna z tych dwu uchwał nie uzyskała wymaganej większości głosów. Zakwalifikować należy to jako brak uchwały (czynności prawnej). Zdaniem Sądu, nieuchwalanie uchwały powoduje, że dotychczasowy stan prawny pozostaje bez zmian. W tym przypadku wiąże się to z brakiem zmian w zarządzie pozwanej w czerwcu 2015 r. Notabene gdyby takie zmiany wówczas zaszły to B. Z. (1) byłaby wpisana do rejestru jako prezes zarządu pozwanej spółki, a co najważniejsze nie podjęto by kolejnej zaskarżonej uchwały - tj. uchwały nr (...) NZW z 6.7.2016 r. o odwołaniu B. Z. (1) z zarządu spółki. Tym samym powód nie ma substratu zaskarżenia – uchwał nr (...) i (...) zgromadzenia wspólników pozwanej spółki podjętych w dniu 23 czerwca 2015 r., której mógłby żądać stwierdzenia nieważności. Powództwo w tym zakresie podlegało oddaleniu.

Jeśli chodzi o dwie pozostałe zaskarżone uchwały, tj. uchwały nr (...)i (...)NZW z 6.7.2016 r., to tylko ostatnia z nich była nieważna. Odnosząc się do obu zaskarżonych uchwał, to stwierdzić należy, że nie jest ona sprzeczna z art. 235 k.s.h. i art. 240 k.s.h. Zgodnie z art. 227 § 1 k.s.h. uchwały wspólników są podejmowane na zgromadzeniu wspólników. Zgromadzenie z dnia 6 lipca 2016 r. odbyło się bowiem bez formalnego zwołania w trybie przepisu art. 240 k.s.h. Skutkiem zastosowania tego przepisu szczegółowego nie może być naruszenie przepisu ogólnego przyznającego zarządowi kompetencję zwołania zgromadzenia wspólników - art. 235 § 1 k.s.h. Zgodnie z art. 240 k.s.h. uchwały można powziąć pomimo braku formalnego zwołania zgromadzenia wspólników, jeżeli cały kapitał zakładowy jest reprezentowany, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego odbycia zgromadzenia lub wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad. W ocenie Sądu cały kapitał pozwanej spółki był reprezentowany na zgromadzeniu z 6 lipca 2016 r., przeto niekonieczne było jego zwoływanie w trybie przepisów ogólnych o zwoływaniu zgromadzeń wspólników. W tym czasie bezspornie nie żył już drugi wspólnik pozwanej spółki, zatem jedynym wspólnikiem była B. Z. (1). Do czasu zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie nie zakończyło się postępowanie w sprawie stwierdzenia nabycia spadku po S. Z.. W ocenie Sądu w lipcu 2016 r. jedynym wspólnikiem była B. Z.

(1), ponieważ spadkobiercy zmarłego S. Z. z momentem otwarcia spadku nie stają się automatycznie współnikami spółki z o. o. (...) z udziałów w spółce, w rozumieniu art. 184 § 1 k.s.h., są tylko ci spadkobiercy, którzy mają uregulowane kwestie dziedziczenia, tj. legitymujący się postanowieniem sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub notarialnym potwierdzeniem dziedziczenia, na co wskazuje treść art. 187 § 1 k.s.h. (wyrok SA w Gdańsku z 7.2.2017 r., V ACa 282/16, L.). Tym samym, wobec stwierdzonego jednoznacznie braku ustalonych spadkobierców na moment zamknięcia rozprawy (art. 316 §1 k.p.c.), cały kapitał był reprezentowany na zgromadzeniu w lipcu 2016 r. Nieistotne są twierdzenia strony powodowej co do tego, czy B. Z. (1) utraciła mandat członka zarządu, albowiem bezspornie wraz z ubezwłasnowolnieniem (choćby częściowym) nie utraciła prawa z udziałów.

Zwrócić trzeba uwagę na fakt, że w momencie podejmowania uchwał w stosunku do B. Z. (1) toczyło się postępowanie o ubezwłasnowolnienie całkowite i został dla niej wyznaczony doradca tymczasowy. Zgodnie więc z art. 549 § 1 i 2 kpc, osoba, dla której ustanowiono doradcę tymczasowego ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych na równie z osoba ubezwłasnowolnioną częściowo, a do doradcy tymczasowego stosuje się przepisy o kuratorze osoby częściowo ubezwłasnowolnionej. Kwestia, czy doradca tymczasowy podejmując określoną czynność, działał zgodnie z przepisami prawa regulującymi uprawnienia doradcy tymczasowego może podlegać weryfikacji przy ocenie ważności tej czynności we właściwym trybie (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w postanowieniu z 29 czerwca 2017 r. w sprawie I ACz 519/17, niepubl., k. 164 i n.). Tym właściwym trybem – w ocenie Sądu – jest właśnie niniejsze postępowanie.

Zgodnie z art. 548 § 1 k.p.c. jeżeli wniosek o ubezwłasnowolnienie dotyczy osoby pełnoletniej, sąd może na wniosek uczestnika postępowania lub z urzędu, przy wszczęciu lub w toku postępowania, ustanowić dla niej doradcę tymczasowego, gdy uzna to za konieczne dla ochrony jej osoby lub mienia. Doradcą tymczasowym został syn B. J. Z.. Winien on działać jak kurator osoby częściowo ubezwłasnowolnionej (art. 549 § 2 k.p.c.). Przy czym z Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wynika, że w zakresie nieuregulowanym przez przepisy, które przewidują ustanowienie kuratora, stosuje się odpowiednio do kurateli przepisy o opiece z zachowaniem przepisów art. 179-184 k.r.o. (art. 178 § 2 k.r.o.). Nad wykonywaniem opieki, a tym samym funkcji doradcy tymczasowego sprawuje nadzór sąd opiekuńczy, zaznajamiając się bieżąco z jego działalnością oraz udzielając mu wskazówek i poleceń (art. 165 § 1 k.r.o. w zw. z art. 178 § 2 k.r.o. i art. 549 § 2 k.p.c.). Zwłaszcza, że jest informowany przez sąd ustanawiający doradcę tymczasowego o tym fakcie (art. 551 § 2 k.p.c.). Z przepisów dotyczących opieki, które należy odpowiednio stosować do doradcy tymczasowego ustanowionego dla jedynej współniczki pozwanej spółki wynika, że opiekun powinien uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku podopiecznego (art. 156 k.r.o.).

W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie taką sprawą jest powołanie A. P. na prezesa zarządu pozwanej spółki, której jedynym współnikiem jest B. Z. (1). Nie ulegało wątpliwości, że udziały w pozwanej spółce to zasadniczo główny składnik majątkowy w majątku B. Z. (1). Co więcej, z uwagi na to, że jest ona uprawniona do dziedziczenia z ustawy po swoim mężu – drugim zmarłym współniku hipotetycznie (ze względu na istniejącą konkurencję dziedziczenia ustawowego i testamentowego) mogą przypaść jej kolejne udziały w pozwanej spółce. Działania J. Z. przy podejmowaniu uchwały nr 7 z pominięciem mechanizmów kontroli jego działania jako doradcy tymczasowego, w szczególności poddania weryfikacji kwalifikacji zawodowych osoby powołanej na stanowisko prezesa zarządu spółki, a zatem mogącej podejmować kluczowe dla bytu spółki decyzje gospodarczej i finansowe (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w postanowieniu z 29 czerwca 2017 r. w sprawie I ACz 519/17, niepubl., k. 164 i n.) naruszały powyższe przepisy dotyczące pieczy nad ubezwłasnowolnionym częściowo. Nie jest przy tym rzeczą Sądu w tym postępowaniu ocena kwalifikacji A. P., która winna być – na podstawie ww. przepisów i poglądów - przedmiotem rozpoznania wniosku doradcy tymczasowego przez sąd opiekuńczy.

Sąd Okręgowy dostrzegł stanowisko doktryny krytykujące pogląd, w myśl którego czynność prawna dokonana bez zezwolenia jest czynnością prawną bezwzględnie nieważną, o tyle nie ma one znaczenia dla tej sprawy. Minimalnym wymogiem jest bowiem wyrażenie zezwolenie przez sąd opiekuńczy choćby po dokonaniu czynności prawnej, czego w niniejszej sprawie na moment zamknięcia rozprawy bezspornie brakowało. Nie zmienia tego faktu okoliczność, że w postanowieniu Sądu Okręgowego w Poznaniu z 28 sierpnia 2015 r. w sprawie (...) wymieniono poszczególne

czynności do jakich uprawniony jest doradca tymczasowo, wśród których znalazło się reprezentowanie B. Z. (1) przy wykonywaniu jej praw udziałowych w pozwanej spółce. Po pierwsze postanowienie to zostało zmienione postanowieniem z 10 lutego 2016 r. wydanym przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie o sygn. (...). Po wtóre, nawet okoliczność, że sąd opiekuńczy zezwoliłby opiekunowi osoby ubezwłasnowolnionej całkowicie na dokonanie czynności prawnej (art. 156 w zw. z art. 175 k.r.o.) nie wyłącza badania, czy czynność dokonana na podstawie tego zezwolenia jest sprzeczna z ustawą. Tym samym nawet pełne przyznanie uprawnień doradcy tymczasowemu nie wyłącza konieczności uzyskania zgody sądu opiekuńczego a tym bardziej badania konieczności uzyskania tej zgody w tym postępowaniu i skutków dokonanych czynności faktycznych. W świetle całokształtu okoliczności sprawy przyjąć należało, że uchwała nie została podjęta zgodnie z prawem.

W przeciwieństwie zaś do uchwały nr(...) NZW z 6.7.2016 r., to uchwała nr (...)NZW z 6.7.2016 r. nie wpływała negatywnie na prawa jedynej wspólniczki i członka zarządu pozwanej spółki. Podzielić bowiem trzeba stanowisko wyrażone w postanowieniu z 10 lutego 2016 r. wydanym przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w sprawie o sygn. (...) (k. 27) wobec wcześniejszego nieudanego odwołania z czerwca 2015 r. Skoro w obecnym stanie zdrowia B. Z. (1) nie jest w stanie realnie sprawować funkcji prezesa zarządu pozwanej spółki, to nie można uznać, że jej odwołanie stanowi działanie w tym zakresie na jej szkodę. W czasie podejmowania rzeczony uchwały B. Z. (1) była już ubezwłasnowolniona częściowo a czynność ta nie przekraczała zwykłego zarządu.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją pozwany, który powołując się na naruszenie art. 7 i 57 kpc w zw. z art. 250 i 252 § 1 ksh przez uznanie, że prokurator może wytoczyć powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nawet wówczas, gdy brak jest materialnoprawnych podstaw takiego żądania określonych w art. 250 ksh, naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 156 kro przez uznanie, że wykonywanie przez wspólnika spółki z o.o. jego korporacyjnego(niemajątkowego) do udziału w głosowaniu nad podjęciem uchwały w sprawie składu zarządu spółki jest czynnością dotyczącą majątku ubezwłasnowolnionego wspólnika, co stanowi naruszenie przepisów ksh i kc przewidujących, że majątek osób prawnych jest majątkiem odrębnym od majątku osobistego osób będących założycielami i uczestnikami (wspólnikami) osoby prawnej, naruszenie art. 252 ksk przez jego błędną interpretację i uznanie, że uchybienie formalnemu wymogowi podjęcia uchwały w postaci wyrażenia zgody sądu opiekuńczego na działanie opiekuna(doradcy tymczasowego), może być postawą stwierdzenia nieważności uchwały, mimo że brak ten nie miał wpływu na merytoryczną treść uchwały naruszenie art. 252 ksk przez błędne zastosowanie i przyjęcie, że uchwała powierzająca funkcję prezesa zarządu osobie cieszącej się zaufaniem wspólników i merytorycznie w najwyższym stopniu kompetentnej, jest sprzeczna z prawem, a od dokonywana ustaleń w tym zakresie Sąd Okręgowy intencjonalnie odstąpił.

Z powołaniem na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości.

Nadto skarżący wniósł o przeprowadzenie dowodu postanowienia Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 16.02.2018r. na okoliczność, że sądy opiekuńcze obu instancji zaakceptowały kwestionowane w pozwie działania J. Z. - jako doradcy tymczasowego a później opiekuna ubezwłasnowolnionej całkowicie B. Z. (1) – wykonywane przez niego przy podejmowaniu uchwały nr(...)Zgromadzenia Wspólników spółki z o.o. (...) w dniu 6 lipca 2016r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, ocenionego bez przekroczenia granic określonych treścią art. 233§1 kpc dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz trafnie określił ich prawne konsekwencje. Ustalenia te oraz ich prawną ocenę Sąd Apelacyjny podziela, przyjmując je jako własne.

Nieuzasadniony okazał się zarzut naruszenia art. 7 i 57 kpc w zw. z art. 250 i 252 § 1 ksh przez uznanie, że prokurator może wytoczyć powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną

odpowiedzialnością nawet wówczas, gdy brak jest materialnoprawnych podstaw takiego żądania określonych w art. 250 ksh.

Zgodnie z art. 7 k.p.c., prokurator może żądać wszczęcia postępowania w każdej sprawie, z wyjątkiem spraw niemajątkowych z zakresu prawa rodzinnego, w których prokurator może wytaczać powództwa tylko w wypadkach wskazanych w ustawie. Kompetencja prokuratora jest ujęta szeroko, a zasadność wystąpienia ze stosownym powództwem jest podporządkowana autonomicznej decyzji prokuratora i nie podlega kontroli sądu. Prokurator jest uprawniony do wytoczenia powództwa na rzecz oznaczonej osoby wskazanej w pozwie (art. 55 k.p.c.) i wtedy osoba ta może wstąpić do sprawy w każdym jej stanie w charakterze powoda (art. 56 k.p.c.). W takim wypadku – nie występującym w niniejszej sprawie - pozycja prokuratora nie jest w pełni samodzielna.

Prokurator może również wytoczyć powództwo samodzielne na podstawie art. 57 k.p.c., pozywając wszystkie osoby będące stronami stosunku prawnego, których współuczestnictwo jest konieczne. Wnosząc takie powództwo, prokurator działa w celu ochrony praworządności, czyli w interesie publicznym. Pozwana spółka, tak jak każdy uczestnik obrotu prawnego, musiała liczyć się z tym, że prokurator może skorzystać ze swego uprawnienia i wystąpi z powództwem o stwierdzenie nieważności przedmiotowej uchwały, mimo że nie było podmiotów do tego uprawnionych na mocy art. 250 ksh.

Korzystając z tego uprawnienia prokurator – co jest notabene regułą w tego typu sytuacjach – działał wbrew interesowi pozwanej, która jednak ochrony swoich praw może bronić jako strona pozwana w niniejszym procesie.

Ze swej istoty przedmiotowe uprawnienie prokuratora odnosi się tylko do powództw o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa (o ile nie są wykonalne) oraz o ustalenie, ponieważ powództwo o zasądzenie jest wytaczane na rzecz oznaczonej osoby.

W piśmiennictwie i orzecznictwie przyjęto dopuszczalność wytoczenia przez prokuratora powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały zgromadzenia spółki kapitałowej albo spółdzielni, a także powództwa o uchylenie albo ustalenie nieistnienia takiej uchwały (orz. Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 1991 r., III CZP 82/90, z dnia 9 lutego 2005 r., III CZP 82/04, z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 78/15, z dnia 30 stycznia 2009 r., II CSK 355/08.). Prokurator może żądać wszczęcia postępowania w każdej sprawie cywilnej (art. 1 k.p.c.), a więc także w sprawie dotyczącej ważności albo istnienia uchwały zgromadzenia spółki kapitałowej albo spółdzielni.

W judykaturze przesądzono już, że sprawie o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 252 § 1 k.s.h.) prokurator, wytaczając powództwo na podstawie art. 7 i 57, pozywa wyłącznie tę spółkę.

Uprawnienie prokuratora do wystąpienia z powództwem wniesionym w niniejszej sprawie nie budzi zatem wątpliwości.

Nie zachodzi też zarzucane w środku odwoławczym naruszenie art. 156 kpo poprzez uznanie, że wykonywanie przez wspólnika spółki z o.o. jego korporacyjnego(niemajątkowego) prawa do udziału w głosowaniu nad podjęciem uchwały w sprawie składu zarządu spółki jest czynnością dotyczącą majątku ubezwłasnowolnionego wspólnika, co stanowi naruszenie przepisów ksh i kc przewidujących, że majątek osób prawnych jest majątkiem odrębnym od majątku osobistego osób będących założycielami i uczestnikami (wspólnikami) osoby prawnej.

Tak postawiony zarzut naruszenia art. 156 krio jest chybiony.

Sąd Okręgowy nie kwestionował bynajmniej, że uprawnienie wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością do wzięcia udziału w głosowaniu nad podjęciem uchwały jest prawem korporacyjnym, ani też zasady odrębności majątku spółki z .o.o. od majątku osobistego wspólnika.

Nie oznacza to jednak, że doradca tymczasowy zwolniony był od wynikającego z art.178 § 2 kro w zw. z art. 549 § 2 kpc i art. 156 kro obowiązku uzyskania zezwolenia sądu opiekuńczego w sytuacji, gdy chodziło o głosowanie nad uchwałą zgromadzenia wspólników dotyczącą powołania Prezesa Zarządu spółki.

Jak najbardziej uzasadnione jest uznanie przez Sąd Okręgowy, że chodzi tu o „ważniejszą sprawę” w rozumieniu art. 156 kro dotyczącą majątku B. Z. (1), dla której ustanowiono doradcę tymczasowego.

Skarżący akcentuje, że głosowanie nad uchwałą dotyczącą składu zarządu spółki dotyczyło prawa niemajątkowego B. Z. (1).

Trzeba zatem wskazać, że kwestia, kto będzie zarządcą spółki, w której większość udziałów posiadała B. Z. (1) – nadto jest potencjalnym spadkobiercą drugiego wspólnika - miała bardzo poważne znaczenie dla jej majątku, którego istotnym elementem są właśnie te udziały.

Wszak udziały w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością stanowią majątek wspólnika, czego w środku odwoławczym się nie kwestionuje.

Z kolei oczywisty jest wpływ jaki na stan majątku spółki, i w konsekwencji wartość udziałów, ma sposób zarządzania spółką przez zarząd.

Z tych przyczyn powszechnie przyjmuje się w judykaturze, że sprawa o uchylenie bądź stwierdzenie nieważności uchwały dotyczącej składu osobowego (powołania lub odwołania) zarządu podmiotu korporacyjnego, w szczególności zaś spółki prawa handlowego, ma charakter majątkowy.

Nie zachodzi także zarzucane w środku odwoławczym naruszenie art. 252 ksh.

Okoliczność, że w ocenie skarżącego zaskarżona uchwała nie narusza interesu B. Z. (1) bowiem uzyskanie zgody sądu opiekuńczego było jedynie formalnym wymogiem (ewentualnym brakiem), a osoba powołana na stanowisko na mocy zaskarżonej uchwały jest kompetentna i cieszy się jakoby zaufaniem wspólników, jest dla sprawy indyferentna w kontekście uregulowania z art. 156 kro i art. 58 kc.

Zgodnie z art. 156 k.r.o., opiekun powinien uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego. Przepis ten - jak wynika z art. 178 § 2 kro - stosuje się odpowiednio do kurateli, dlatego ustanowiony dla B. Z. doradca tymczasowy (do którego z mocy art. 549 § 2 kpc stosuje się przepisy o kuratorze osoby częściowo ubezwłasnowolnionej) powinien uzyskać zezwolenie sądu opiekuńczego na głosowanie w imieniu B. Z. za uchwałą o powołaniu A.P. na Prezesa Zarządu spółki.

Według uchwały całej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 1961 r., 1 CO 16/61 (OSNCP 1963, nr 9, poz. 187) - która zachowuje aktualność także pod rządem kodeksu rodzinnego i opiekuńczego - czynność prawna dotycząca majątku małoletniego, dokonana przez przedstawiciela ustawowego bez uprzedniego zezwolenia władzy opiekuńczej, wymaganego przez przepisy art. 58 § 1 i art. 85 § 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1950 r. kodeks rodzinny (Dz.U. Nr 34, poz. 308), jest nieważna i nie może być konwalidowana (art. 41 ustawy z dnia 18 lipca 1950 r.-Przepisy ogólne prawa cywilnego, Dz.U. Nr 34, poz. 311). To samo dotyczy czynności prawnej dokonanej bez uprzedniego zezwolenia wymaganego przez art. 156 w związku z art. 178 § 2 k.r.o.

Jak wskazano w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 kwietnia 2018 r. I ACa 1068/17 w przepisie art. 156 k.r.o. w związku z art. w zw. z art. 175 k.r.o. ustawodawca wprowadził wymóg uzyskania zezwolenia sądu opiekuńczego we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku ubezwłasnowolnionego. W przypadku czynności materialnoprawnych czynność prawna dokonana bez zezwolenia jest czynnością prawną bezwzględnie nieważną. Jest ona bowiem sprzeczna z przepisem prawa o charakterze bezwzględnie obowiązującym (art. 58 § 1 k.c.).

Oczywiście nieuzasadnione jest stanowisko apelacji jakoby prawomocne (z dniem 16 lutego 2018r.) postanowienie sądu opiekuńczego o ustanowieniu nad B. Z. (1) opieki i powierzenie obowiązków opiekuna J. Z., który pełnił funkcję doradcy tymczasowego stanowiło w istocie wyrażoną ex post zgodę sądu opiekuńczego, o której mowa w art. 156 kro.

Moc wiążąca tego orzeczenia odnosi się jedynie do jego sentencji.

Nie było przedmiotem tego postępowania opiekuńczego wyrażenie zgody na podjęcie przez doradcę tymczasowego czynności polegającej na głosowaniu za podopieczną za przedmiotową uchwałą nr (...).

Dziwić musi przy tym powołanie w tym kontekście w apelacji art. 551 § 2 kpc, który nie ma związku z niniejszą sprawą.

Skarżący powołuje się na wewnętrzną sprzeczność wywodów i ustaleń Sądu Okręgowego, która polegać ma na oddaleniu powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały nr (...), mimo że uchwała ta została podjęta w tym samym dniu i zdaniem skarżącego w identycznym trybie.

Należy zatem zauważyć, że ocena zasadności prawomocnego w tym zakresie rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego nie może być przedmiotem oceny Sądu II instancji.

Trzeba jednak zaakcentować, że oceniając rzecz pod kątem interesów majątkowych osoby, dla której w postępowaniu o ubezwłasnowolnienie ustanowiono doradcę tymczasowego, zupełnie inna sytuacja zachodzi w przypadku odwołania podopiecznego z funkcji w zarządzie spółki, której osoba ta i tak pełnić nie może (por. art. 18 § 1 ksh w zw. z art. 549 § 1 kpc), niż w wypadku głosowania za podopiecznego za uchwałą o powołaniu nowego zarządu, która to uchwała – stosownie do powyższych wskazań - ma istotne znaczenie dla interesów majątkowych podopiecznej.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację.

Mikołaj Tomaszewski Ryszard Marchwicki Marcin Radwan